

Paatagelse af ny Udgifter, som navnlig det forelagte Skolelovsforflag vil medføre. Men det skal jeg ikke komme ind paa nu paa Forhaand. Det vil der blive rig Lejlighed til at prøve, naar vi komme saa vidt. Skulde det en Gang komme til at staa saaledes, at der blev Valg mellem enten at opgive Skatten eller at opgive at fremme Skoleloven, antager jeg, at heller ikke det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds vil være i Tvivl om, hvad han vil vælge.

Det ærede Medlem anstillede i øvrigt en Del politiske Betragtninger, som forekom mig at have en alt for pessimistisk Karakter. Der kunde være Fristelse for mig til at følge med ind paa denne Vej at anstille politiske Tankeeksperimenter og løse politiske Problemer, men jeg skal modstaa denne Fristelse. Kun vil jeg over for det ærede Medlem og ogsaa over for andre advare imod en nu ret almindelig Overdrivelse, og det er den, at man gaar ud fra, at den Tilstand, hvori vi leve, i Virkeligheden skulde betyde, at vi ingen Forfatning havde, at vi nu først skulde til at skabe os en saadan. Jeg tror, at der ligger en ganske uhyre Overdrivelse i disse Ord, som man saa ofte hører, og dernæst en Svækkelse af det Grundlag, hvorpaa vi dog alle ville være med til at arbejde fremad. Der er ingen, som vil være villigere end jeg til at indrømme, at den Forfatning, vi have, meget vel kan trænge til at forbedres, og dersom det ærede Medlem kunde hjælpe os dertil, skulde jeg ogsaa være meget villig til at hjælpe med dertil. Men først og fremmest forekommer det mig, at det har sin største Interesse, at vi søge at sikre os det, vi have, at vi befæste det, og det befæstes bedst gennem et virksomt Arbejde paa dette Grundlag. Det ærede Medlem var saa parat til paa Forhaand at ville skrive Historiens Dom over de forløbne Aar. Han dekreterede jo afgjort Sejr og Nederlag til de forskellige Sider. Jeg vil dog bede det ærede Medlem ikke at forhaste sig med denne Dom. Det bliver hverken ham eller mig, der kommer til at skrive Historiens Dom. Jeg for mit Bedkommende skal overhovedet ikke paa nogen Maade gaa i det Spor at ville foregribe, hvorledes de forløbne Aar ville komme til at stille sig i det kommende Slægtleds Opfattelse. Kun een Ting forekommer mig dog virkelig at være et, ja jeg kunde gerne sige argumentum ad hominem,

et Vidnesbyrd, et personligt Vidnesbyrd om, at det, der er gjort i de sidste Aar, dog ikke maa være at betragte som et saadant afgjort Nederlag, som det ærede Medlem synes at ville gøre det til. Det er, hvad vi opleve her i disse Dage. Den Forhandling, som nu har været ført her i Salen, forekommer mig at være det bedste Vidnesbyrd om, at det Maal, som jeg og mine Venner fortrinsvis havde sat os, det, at bane Vej for en rolig og forstaaende, imødekommende Forhandling paa Rigsdagen, er lykkedes endogsaa i en Grad, som noget har overrasket mig. Jeg anser det for at være en Lykke, at dette er naaet, og allerede dette er for mig et ikke ganske ringe Udbytte. Jeg skal dog ikke nu forfølge denne Betragtning nærmere, men har kun en lille Bemærkning til det ærede Medlem fra Røge (Alberti), som var saa ivrig for at fralægge sig og sine Meningsfæller at udgøre Flertal her i Salen. Det ærede Medlem søgte at bevise, at, naar han drog Socialdemokraterne fra det store Flertal, saa var det ikke længere noget absolut Flertal, og saa havde det altså formentlig heller ikke Flertallets Ansvar. Det ærede Medlem maa imidlertid dog erindre, at han og hans Venner have dannet et stort Flertal, som har taget Tingets Ledelse i sin Haand, og det er jo derpaa, det kommer an. De have sørget for at kunne overtage Ledelsen gennem Udvalgsarbejdet, og dette ville de jo sikkerlig ogsaa benytte. Men gør man det, saa er det dog for morsomt, at man siden ikke vil vedkende sig det Ansvar, som et Flertals Stilling fører med sig. Jeg tror, at er der noget, der har været Svagheden i hele vor politiske Udvikling, hele vor politiske Gerning, saa har det været Tilbøjeligheden til at nære Frygt for at staa ved sit Ansvar og at bære det, en Tilbøjelighed, man har mødt, ikke fra en Side, men fra mange — og skal der være noget Vidnesbyrd, der i sin Tid skal tale til Fordel for dem, der førte os igennem den 1ste April 1894, saa er det det, at man da ikke var bange for at staa ved sit Ansvar. Saa udviklede det ærede Medlem atter dette, at Forhandlingsmaaden nu skulde være en anden. Vi skulde naturligvis med stor Opmærksomhed betragte Udviklingen af denne Forhandlingsmaade, som bebudes. Jeg vil dog kun til det ærede Medlem sige,